

چکیده پایان نامه شماره ۱۱۷۴۱ ، دکتری تخصصی دانشکده دامپزشکی دانشگاه ارومیه .
سال تحصیلی: ۱۴۰۴-۱۴۰۵
نگارنده: لقمان احمدزاده
عنوان پایان نامه: مقایسه شاخصه های کمی و کیفی اسپرم، هیستومورفومتری و بیان ژن های آپوپتوز در بیضه خروس های مرغ مادر گوشتی سویه آرین و راس ۳۰۸
چکیده:

توان باروری در پرورش مرغ مادر نقش برجسته ای داشته و کاهش نطفه داری خروس های مولد یکی از چالش های مهم پرورش مرغ مادر گوشتی می باشد. با عنایت به اینکه پرورش سویه آرین در راستای کمک به خودکفایی پرورش مرغ گوشتی در ایران مورد توجه قرار گرفته است. این پژوهش به بررسی مقایسه ای شاخص های اسپرمی (تعداد، زنده مانی و تحرک) و هیستومورفومتری بافت بیضه در سویه آرین با سویه راس ۳۰۸ (رایج ترین سویه جهان) پرداخته است. در این مطالعه نمونه های اسپرم و بافت بیضه و بیان ژن های آپوپتوز در شصت خروس (۳۰ خروس آرین، ۳۰ خروس راس ۳۰۸) در سه گروه سنی (۳۵، ۴۵ و ۵۵ هفتگی) مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج این مطالعه بیانگر آن است که در شاخص های اسپرمی، تعداد اسپرم سویه آرین در سنین ۳۵، ۴۵ و ۵۵ هفتگی بطور غیر معنی دار ($p > 0/05$) از تعداد اسپرم در سویه راس بیشتر بود. زنده مانی اسپرم در ۳۵ هفتگی در راس و در سن ۵۵ هفتگی در آرین بالاتر بود ولی در سن ۴۵ هفتگی تفاوت چندانی مشاهده نگردید. تحرک اسپرم در سن ۳۵ هفتگی در راس و در سنین ۴۵ و ۵۵ هفتگی در آرین بالاتر بود. مطالعه هیستومورفومتری بافت بیضه نشان داد که شاخص های اسپرمیوژنز، تمایز لوله ای، سلول های سرتولی، میوزی و قطر لوله های منی ساز در بین این سویه ها تفاوت معنی داری ندارند. نتایج Real-Time PCR نشان داد که بیان ژن آپوپتوزی کاسپاز ۳ در سویه راس بیشتر و بیان ژن ضد آپوپتوز (Bcl-2) در سویه آرین بالاتر بود که با نتایج کیفیت اسپرم همخوانی داشت. این مطالعه نشان داد که پارامترهای ارزیابی اسپرم در خروس های هر دو سویه با افزایش سن روند کاهشی داشته و

به طور کلی، توان باروری خروس های سویه آرین در مقایسه با سویه راس ۳۰۸، عملکرد برتری در سنین بالاتر نشان داد.

کلمات کلیدی: خروس مرغ مادر گوشتی، آرین، راس ۳۰۸، اسپرم، بیضه، ژن های آپوپتوزی کاسپاز ۳ و ضد آپوپتوز Bcl-
Real-Time PCR ، 2

